

Висновки. Враховуючи все вищевикладене, можна резюмувати, що в кожній окремій ситуації необхідно обирати засіб захисту права власності виходячи з обставин конкретної справи. В одному разі може бути застосовано двосторонню реституцію та визнання угоди недійсною, в інших справах такий позов не матиме успіху і слід звертатись до суду саме з позовом про витребування майна з чужого незаконного володіння.

ЛІТЕРАТУРА

1. Романюк Я.М., Майстренко Л.О. Реституція, віндикація, кондикція, відшкодування шкоди: окремі аспекти співвідношення та розмежування / Я.М. Романюк, Л.О. Майстренко // Вісник Верховного Суду України. – 2014. – №9. – С. 22-34.

Нестеренко Аліна,

студентка 1 курсу

гуманітарно-економічного факультету

наук.керівник: **Антощак М.М.**, к. іст. н., доцент (БДПУ)

ДО ПРОБЛЕМАТИКИ ПИТАННЯ ПРИЧИН ПЕЛОПОННЕСЬКОЇ ВІЙНИ

Актуальність проблеми. Війни були, є і, швидше за все, будуть невід'ємним атрибутом цивілізації, як би ми не хотіли від них позбутися. Зусиллями багатьох мислителів, починаючи з давніх часів і до сьогодні, були виявлені, описані й обґрунтовані сутнісні ознаки війни, її закони, мінливі зміст і форми, у тому числі і причини виникнення війн в історії людства. Актуальною проблемою залишається тема щодо громадянських війн, їх впливу на політичну та економічну системи країн. Яскравим прикладом такої війни у Стародавній Греції є Пелопоннеська війна. Це була найбільша в історії Стародавньої Греції війна між союзами грецьких полісів: Делоським на чолі з Афінами і Пелопоннеським на чолі зі Спартою. Вона стала фатальним, поворотним періодом в історії античної Греції. Власне, Пелопоннеська війна складається з двох окремих воєн: Архідамової (431-421) і Декелейської (415-404). У 421-415 роках між воюючими сторонами було перемир'я. Поєднав ці дві події в одну Фулідід.

Особливістю Пелопоннеської війни було те, що вона велася на території Великої та Малої Греції – в материковій Елладі, Сицилії, в Егейському морі та інших територіях. Афіни та Спарти були протилежними полісами за своїм устроєм. Афіни були демократичним полісом із потужним флотом, Спарта – це аристократичний поліс із могутньою сухопутною армією. Кастовий устрій спартанського суспільства передбачав існування 200 тисяч ілотів – нижчої касты сільськогосподарських робітників та професійних воїнів спартіатів, які все життя займалися військовою підготовкою. Політичне посилення держави Спарти і її роль, як консолідуючого чинника у державі, дуже непокоїло Афіни, які мали зовсім інший політичний і культурний шлях розвитку.

Ступінь досліджуваності проблеми. Питання протистояння двох найбільших полісів Стародавньої Греції, причини загострення відносин між

ними, ескалація дипломатичного конфлікту у воєнну форму, продовжує приваблювати дослідників античності. Свого часу цій проблемі приділяв увагу Г.Дельбрюк. Його дослідження було присвячене аналізу впливу воєнних подій на суспільні та політичні процеси. Політичному та економічному аспектам військового конфлікту приділив увагу І.Свечин. Аналізу політичної структури афінського та спартанського полісів, міжнародної ситуації, яка склалася напередодні Пелопоннеської війни, присвятив свої дослідження В.М. Строгоцький. Метою даної роботи є визначення змісту та характеру ситуації, яка склалася у відносинах між Афінами та Спартою, що призвела до їхнього протистояння.

Мета і методи досліджування проблеми. Під час дослідження використано як загальнонаукові методи (історичний, системно-структурний, узагальнюючий), так і спеціальні джерелознавчі (евристичний, конкретно-пошуковий).

Сутність дослідження. Стала вже традиційною точка зору на причини Пелопоннеської війни, як на боротьбу між Афінами та Спартою за гегемонію над усією Грецією. Але сучасні дослідники наголошують, що головна причина війни доповнювалась та ускладнювалась супутніми обставинами. Серед причин Пелопоннеської війни можна виділити наступні: конфлікт між двома етнічними групами – ахейцями (Агтика) та дорійцями (Пелопоннес та колонії в Південній Італії) тривав ще з гомерівських часів. Тривалий час дорійці панували в материковій Греції, але з кінця греко-перських війн, ахейський поліс Афіни кидає виклик дорійській Спарті, що рано чи пізно призвело би до війни. Економіка Афін та союзників базувалася переважно на інтенсивному сільському господарстві, ремісництві та торгівлі. Економіка Спарти, навпаки, базувалася на натуральному сільському господарстві. Різні економічні уклади постійно конфліктували між собою. Проте, крім суперечності між економічними укладами Афін та Спарти, дуже великого протиріччя набував конфлікт між Коринфом та Афінами за гегемонію в морській торгівлі. Місто Коринф, хоч і входило до складу Пелопоннеського союзу, економічно була схожим на Афіни – тут домінувало ремісництво та торгівля. Тому Коринф прагнув за допомогою воєнної підтримки Спарти, похитнути афінську економічну гегемонію в Греції. В сфері політики Афіни та Спарта знову знаходилися на різних полюсах. Політичний устрій Афін – демократія, а Спарти – олігархія. Афіни були еталоном демократичного устрою з широким представництвом народу при владі, Спарта, навпаки, була олігархічною республікою, яка викликала захоплення у прихильників аристократичного правління (найбільш відомим прихильником політичного устрою Спарти був філософ Платон).

Історики визначають три події, які призвели до початку Пелопоннеської війни. Першою подією став конфлікт в Керкірі та Епідамні між аристократичними та демократичними силами (435-433 роки до н.е.). Поліси звернулися за допомогою до Коринфа та Афін.

Оскільки, ці два поліса були засновані вихідцями з Коринфу, то вважалося що Афіни не мали права втручатися у цей конфлікт. Втручання Афін дуже непокоїло Коринф, який вбачав у цьому Афінську експансію у Західну частину Еллади, де панівні позиції займав Коринф. Наступною подією стала Мегарська псефізма. Поліс Мегари розташовувався всього у 42 км. біля Афін, і входив до складу Афінського союзу. Але згодом Мегари вийшли з Афінського союзу та перейшли на бік Спарти. Попри вихід із Афінського союзу, Мегари продовжували торгувати із Афінами та іншими членами союзу. У 432 році до н.е. Афіни видали указ, Мегарську псефізму – яка забороняла ввіз продуктів та товарів із Мегар до Афін та їх союзників. Економіка Мегар зазнала катастрофічного удару. Мегари стали закликати Спарту до війни проти Афін. Третьою подією, яка призвела до війни став конфлікт в Потідеї. Потідея – поліс на півострові Халкідіка, що входив до складу Афінського морського союзу. За підтримки Коринфа, у Потідеї спалахнуло повстання проти Афінського домінування в морському союзі. Афіни були змушені спрямувати великі сили для приборкання повстання (432 р. до н.е.). Після повстання Потідеї, і Афінам, і Спарті було зрозуміло, що конфлікт неминучий, тому поліси почали готуватися до війни.

Основні висновки. Отже, що Пелопоннеська війна була обумовлена політичними, економічними та етнічними розбіжностями між Афінами і Спартою та процесом трансформації економічної та суспільної природи полісного суспільства Афінської держави. Причини полягали в протистоянні олігархічної і демократичної систем, представлених двома союзами: Афінським і Пелопоннеським, що претендували на верховенство в Греції. Серед причин, які привели до початку Пелопоннеської війни, можна виділити такі: 1) Спарта була стурбована посиленням афінської могутності і поширенням впливу демократичних Афін. Адже Афіни утримували в своїх руках контроль над важливими торговими шляхами, які вели в Єгипет, Фракію, Північне Причорномор'я, а афінський флот панував в Егейському морі. 2) Економічні інтереси Афін почали проникати в Сицилію і Південну Італію, де панував Коринф (розвинене демократичне місто з військовим і торговим флотом, член Пелопоннеського союзу). Афіни посилали туди свої ескадри, підтримували дрібні грецькі міста у боротьбі з союзником Коринфа Сиракузами. Це не могло не тривожити Коринф. 3) Суперники через своїх прихильників вели підіривну діяльність в союзницьких містах; спартанці серед членів Делоської симахії, афіняни в державах Пелопоннеського союзу. З цього приводу Фукидід зазначав: "Справжній привід, хоча на словах і потайніший, на мою думку, полягає в тому, що афіняни своїм зміцненням стали вселяти небезпеку лакедемонянам і тим самим змусили їх розпочати війну".

ЛІТЕРАТУРА

1. Балух В.О. Історія античної цивілізації: У 3-х т. – Т. 1.. Стародавня Греція: Підручник. / Василь Олексійович Балух. – Чернівці: ТОВ «Видавництво « Наші книги», 2007.- 656 с.
2. Штоль Г.В. История Древней Греции в биографиях. / Г.В. Штоль.- М.: Русич.- 2003.- 528 с.
3. Фукидид История. Т. 1-2 /Фукидид; пер. Ф.Г. Мищенко.-

Романченко Тетяна,
студентка 4П групи
гуманітарно-економічного факультету
Наук. керівник: **Т.П. Макаренко**, к. і. н., доцент (БДПУ)

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВИЗНАННЯ ШЛЮБУ НЕДІЙСНИМ ТА ЙОГО ПРИПИНЕННЯ

Актуальність дослідження. Питання регулювання шлюбно-сімейних відносин у процесі розвитку і становлення нашої держави в економічному, соціально-культурному та у морально-етичному плані, є найбільш актуальними, оскільки останні є основою становлення і розвитку суспільства в цілому. Відносини між подружжям регулюються сукупністю норм і санкцій інституту шлюбу. Шлюб – це добровільний, рівноправний союз між жінкою і чоловіком, спрямований на створення сім'ї. Питання укладення та розірвання шлюбу в юридичній літературі розкрито досить широко. Однак, порядок та підстави визнання шлюбу недійсним розглянуто недостатньо. Отже, метою є з'ясування підстав та порядку визнання шлюбу недійсним.

Ступінь досліджуваності проблеми. Вивченням даної теми займалися такі вітчизняні науковці, М.В. Антокольська, І.В. Жилінкова, О.М. Калітенко, Ю.С. Червоний, О.В. Молдован, Н.В. Рабінович та інші.

Мета дослідження полягає в тому, щоб на основі аналізу чинного законодавства і праць науковців розкрити проблеми визнання шлюбу недійсним та його припинення.

Методи дослідження. Під час роботи були використані наступні методи: діалектичний, юридично-правовий, системний, порівняння тощо.

Сутність дослідження. Для укладення шлюбу завжди необхідним є дотримання встановлених законодавством умов. На сьогодні відповідно до СК України це – досягнення шлюбного віку (ст. 22), добровільність шлюбу (ст. 24), одношлюбність (ст. 25), дотримання умов щодо укладення шлюбу для осіб, які не можуть перебувати у шлюбі між собою, а саме заборон перебувати у шлюбі: осіб, які є родичами прямої лінії споріднення; рідних (повнорідних, неповнорідних) братів і сестер; двоюрідних братів та сестер, рідних тітки, дядька та племінників, племінниць; рідної дитини усиновлювача та усиновленої ним дитини, а також дітей, які були усиновлені усиновлювачем у разі, якщо не було рішення суду щодо надання права на такий шлюб; усиновлювача та усиновленої ним дитини, якщо не було зареєстровано скасування усиновлення (ст. 26).

Порушення вимог, встановлених названими статтями, є підставою для визнання недійсності шлюбу (ч. 1 ст. 38 СК України). Крім цих вимог, законодавством встановлено також інші, порушення яких може стати підставою для визнання недійсності шлюбу, зокрема – взаємна обізнаність наречених про стан здоров'я (ст. 30 СК України). Так, відповідно до ч. 5 ст. 30 СК України приховування відомостей про стан здоров'я одним з наречених, наслідком чого може стати (стало) порушення фізичного або